

Florin Duțu

Câștigătorul Concursului de Debut
al Editurii Polirom – 2024

Chiorpangiu

povestiri

POLIROM
2024

Cuprins

Fierăria	5
22 de căsuțe	27
Fănică și Securitatea	47
Doctor Aurel	73
„Pune banii ăia undeva...”	111

Marea lui părere de rău era că nu și-a urmat chemarea de pianist:

— După ce m-am mutat la Brăila, când m-am angajat la Șantierul Naval, m-am înscris și la club, la Lyra, la pian, pe Campiniu colț cu Bulevardu' Cuza. Profesoru' zicea că nu a mai văzut pe cineva cu așa talent și ureche muzicală. Aveam degete lungi... Puteam să ajung pianist mare. Nu m-a mai lăsat mă-ta să mă duc.

— Cum așa?

— S-o fi gândit că mă duc în turneu... concerte... cine știe... I-o fi fost frică că nu mă mai întorc.

— Hai, mă, Florine, mamă, tu te uiți în gura lu' tac-tu! El de-abia învățase să cânte „Melc, melc, codo-belc!”. Pianist ajungi dacă începi să cânti de când te-a făcut mă-ta, nu ca tac-tu, la 22 de ani... Profesoru' ăla se plictisea pe-acolo și l-a găsit pe tac-tu mare pianist...

— Ai înțeles?! Se pricepea ea, mă-ta, mai bine ca profesoru'... Cine știe pe unde m-aș fi plimbat...

Ureche muzicală avea, dar și mama avea dreptate că pierdea timpul la club la Lyra. Trebuia însă să se facă medic. Măcar veterinar sau paramedic pe salvare, asistent, îngrijitor, felcer, vraci. Ca bunica Floroaica Fripta, care la ea în sat puneă ventuze și își făcea frecție, descânta de deochi, dezlega cununiile, farmecele și vrăjile, turna cositorul, dădea în boghi, dădea în cărți, era moașă comunală și bocitoare. Aurel avea chemare, mână și nu se pierdea cu firea. Iar soră-mea, la actualizarea datelor din catalog, ar fi fost fericită printre elevii copii de doctor, măcar veterinar.

Eu am aflat despre preocupările lui medicale în calitate de pacient. Nicio asistentă medicală nu făcea injecții ca Aurel. Mama făcuse mii de injecții în campaniile de vaccinare la pui, la vaci, la porci, dar și eu, și soră-mea aveam o preferință clară: „Să ne facă tata injecție, nu mama!“. Mare lucru nu este să faci o injecție, dar unii „au mâna ușoară“. Aurel avea „mâna ușoară“. Și ritual. După ce fierbea seringă, se mișca repede, își lua o morgă serioasă, trăgea din fiolă, își pregătea spirtul și ghemotocul de vată.

În timp ce dezinfecta locul, te ținea un pic de vorbă și pac! băga acul. La prima bătaie. Sau în timp ce dezinfecta. Fără să îți dea timp să încordezi mușchiul. Te păcălea. Schimba mereu ca un executant perfect de penaltiuri. Ținea acul ferm fără să-i joace mâna când băga din nou seringă în ac și injecta nici prea repede, nici prea încet.

— Hai, hai, dă-te jos din pat și plimbă-te, îmi zicea imediat răstit.

Plângeam și mă învârteam prin casă.

— Hai, gata, că n-ai pățit nimic! Ce tot te izmenești atâta! Ietete la el...

Mama făcea cu milă și nu știu cum, dar de fiecare dată te durea de te seca la inimă. Înainte să bage acul, bătea întotdeauna de trei ori. Știai că vine acul, îți încordai mușchiul, iar injecția dura o veșnicie. Mai făceai și noduli. Soră-mii i-a mai făcut mama injecții și când a crescut. Pacienta traumatizată izbucnea întotdeauna: „Măi, mamă, nu știu ce fel de tehnician veterinar ai fost... Tu nu știi să faci injecții... Tu faci injecții oamenilor ca la fermă, la vaci și la porci! Tata, când

eram mici, îți făcea injecție de nici nu te trezeai din somn. Așa mână ușoară avea!“.

Aurel nu renunța niciodată. Oricât de greu și riscant era. Nevasta lui Cornel Tâmplaru, un prieten care stătea în Viziru, lângă noi, la E3, născuse o fetiță care nu lua în greutate și care se îmbolnăvisese, iar medicul i-a prescris o rețetă cu injectabile, deși nu avea mai mult de două, trei săptămâni. Acasă era război:

— Măi, femeia lu' Dumnezeu, tu nu înțelegi că trebuie să mergi să îi faci injecție copilului?

— Mă, eu am impresia că tu ai înnebunit! Tu știi ce înseamnă să faci injecție unui copil de două kile jumate? Nu cântărește nici cât un pui la tăiat!

— D-aia îți zic să-i faci tu! Că ești ditamai tehniciana veterinară! Ai făcut la viața ta la injecții...

— Da, mă, da' n-am făcut la copii așa mici. Să o ducă la policlinică, să se ducă la spital!

— Trebuie să îi facă o dată la șase ore. Unde să o ducă la spital la două noaptea pe frigul ăsta...

— Să o interneze... N-au găsit și ei o asistentă?

— Au găsit, dar i-a fost frică...

— Păi, vezi... Adică femeia aia e proastă și te-ai găsit tu deștept!

— N-auzi că i-am promis lui Cornel că îi ajutăm fata?! Trebuie să mergem!

— Măi, tăticu', te rog frumos... Nu pot să îi fac injecții! Nici nu ai în ce să bagi acul! Nu are mușchi, e doar piele și os! Poți să-i atingi vreun nerv! Florine, zi-i și tu lu' tac-tu să-și vadă de treabă...

— Hai să mergem până acolo și vedem...

S-au întors repede. Aurel arăta stors și fuma ca să se calmeze.

— Ce-ați făcut?

— Măi, Florine, mie mi s-a făcut rău când am văzut-o cât era de mică. O mână de om. Nu era nici cât un pui de găină. Și plângea... Aoleo, ce plângea... I-a făcut tac-tu, că eu n-am putut. I-a dat Cornel un pahar de tărie, m-a dat la o parte și i-a făcut el.

Asta cu „un pahar înainte“ ca să prinzi curaj era moștenire de familie. Aurel zicea că bea un pahar înainte „ca să îi ia jocu“. Bunicul Dumitru, când era vicesecretar cu propaganda la Partid și trebuia să țină cuvântări, trăgea un pahar înainte și nu îl mai oprea nimeni cu orele.

Eu am făcut injecții până la 5 ani. După aceea am mai prins doar niște vaccinuri pe la școală și aneztezii la stomatolog. Dar până la 5 ani m-au injectat cu pungi întregi de fiole. Răceam foarte ușor, așa că pe raftul de sus al ușii frigiderului era în permanență o pungă de hârtie maro de la farmacie cu fiole: Moldamin, Polidin, Penicilină. Nu îl simpatizam deloc pe doctorul Sima de la policlinică. Orice vizită la el se termina cu o nouă pungă maro în frigider. O doză la șase sau opt ore timp de nu știu câte zile. La școală am prins tabla înmulțirii foarte repede. Cred că m-a ajutat foarte mult disperarea cu care încercam să calculez câte injecții am de făcut: o zi – patru injecții, două zile – opt...

Când începusem să mă obișnuiesc, Zincu m-a dus la un alt doctor. Nu mai țin minte decât că era o clădire veche unde am văzut prima dată o ușă rotativă.

Aveam amigdalită cronică. Au ajuns la concluzia că trebuie să fac o operație cu nume complicat ca să îmi scoată amigdalele și să scap de pungile cu fiole.

Până m-au programat pentru operație am aflat tot felul de povești de groază despre amigdalectomie (ăsta era numele complicat): incizii în gât, instrumentar fioros și mult, mult sânge.

Aurel era responsabil cu pregătirea psihologică:

— Ce-i, mă? Ți-e frică? Mă, tu ești bărbat sau ce ești? Intri acolo cinci secunde, ți le-a scos și gata... te faci tobă de înghețată.

Operația se făcea la Spitalul 3, dimineața. Mă așteptam să fiu preluat, dus în salon, consultat, bibilit. Nici vorbă. Era o îngrămădeală ca la coadă la portocale. Se opera pe bandă rulantă. Din holul în care aștepta toată lumea se intra într-o cameră și acolo te operau. Nu prea erau mulți copii. Holul era plin de oameni în vârstă. Unii de abia vorbeau, alții tușeau de vuia tot spitalul. Când ieșeau, toți erau galbeni la față. Am intrat singur. Părinții nu intrau cu tine ca să nu înceapă scenele.

Aurel, la datorie:

— Hai, mergi acolo, fii cuminte și fă ce ți se spune!

Când s-a închis ușa în spatele meu, m-am simțit un pic abandonat. Din holul întunecos am intrat în sala cu ferestre înalte în care se făceau operațiile. În dreapta, pe jos, erau aliniată ca niște trofee tăvițele emailate în formă de rinichi. Le-am recunoscut pentru că aveam și noi acasă vreo două de la mama de la laborator. Țineam nasturi și papiote în ele. Tăvițele de la spital erau pline de sânge și amigdale de la

operațiile anterioare. Văzând în unele tăvițe niște guguloaie mai mari decât mingea de ping-pong, m-am gândit automat că așa ceva am și eu în gât. Am înghețat. Pe stânga, față în față cu trofee, era un scaun serios, ca la frizerie. Două asistente m-au luat în primire și m-au așezat în scaun în timp ce îmi tot repetau să nu mă mai uit la tăvițe. Mi-au legat mâinile, picioarele și capul de brațele, picioarele și tetiera scaunului de tortură. De nicăieri a apărut Torquemada, doctorița ciclop, cu un bec în frunte, halatul plin de sânge ca la măcelărie și cu un vătrai în mână, pe care vrea să mi-l bage pe gât. Deci așa se scoteau amigdalele! Doctorița îți băga cleștele ăsta gigantic în gât și zbang! îți trăgea afară amigdalele. Auzisem de anestezie, dar nu am văzut pe nimeni cu vreo seringă. Cu injecțiile eram obișnuit, dar cleștele uriaș arăta înspăimântător.

— Deschide gura! Deschide, mă, gura, n-auzi?! Deschide gura că nu stau după tine!

Nu m-au convins să înghit cleștele, așa că doctorița, obosită, plictisită și fără chef să facă pe bona, a trecut la planul B: anestezia. Bang! Am primit cea mai mare palmă din univers! Nu mai țin minte nimic altceva. Nu mai știu dacă am plâns, cum am deschis gura, dacă m-a durut, cât m-au ținut în operație, cum m-au eliberat din scaunul condamnaților, ce-au zis ai mei sau cum am ajuns acasă. Nimic! Doctorița îmi dăduse knockout!

N-am reușit niciodată să scap de amintirea asta. Nu din cauza poveștii cu traumele din copilărie, ci